

KAREL JAROMÍR ERBEN: POHÁDKY

1. V následující ukázce se ztratilo několik slov. Doplně je ve správném tvaru. Některá zbydou.

oči, hvězda, strom, slovo, kouzlo, hlava, slunce

Dlouhý, Široký a Bystrozraký

Když přišel nahoru k poslednímu patru, viděl ve stropě malé železné dvře jako poklop, a byly zamčeny; ty otevřel tím zlatým klíčem, zvedl je a vstoupil nad ně nahoru. Tu byla veliká okrouhlá síň, strop modrý jako nebe v jasné noci, stříbrné třpytily se na něm; podlaha zelený hedvábný koberec, a kolem ve zdi dvanácte vysokých oken ve zlatých rámcích, a v každém okně na skle křišťálovém byla panna duhovými barvami vyobrazená, s královskou korunou na hlavě, v každém okně jiná a v jiném obleku, ale jedna krásnější než druhá, div že královič na nich nenechal. A když tak na ně s podivením hleděl, nevěda kterou si vyvolit, počaly se ty panny pohybovat jako živé, ohlížely se po něm, usmívaly se,— a jen promluvit.

Tu zpozoroval královič, že jedno z těch dvanácti oken bylo zastřeno bílou oponou; i odhrnul tu oponu, aby viděl, co pod ní. A tu byla panna v bílém oděvu, stříbrným pasem opásaná, s perlovou korunou na; byla ze všech nejkrásnější, ale smutná a bledá, jakoby byla vstala z hrobu. Královič dlouho před tím obrazem stál jako u vyjevení; a co tak na něj hleděl, srdce ho rozbolelo, i řekl: „Tuto chci mít a žádnou jinou!“ A jak to slovo pověděl, sklopila ta panna hlavu, začervenala se jako růže, a v tom okamžení všechny ty obrazy zmizely.

Když potom zase dolů přišel a pověděl otci, co viděl a kterou pannu si vyvolil, zasmušil se starý král, zamyslíl se a řekl: „Zles učinil, synu můj! Žes odkryl, co bylo zastřeno, a v nebezpečení veliké pro to slovo jsi se vydal. Tato panna je v moci zlého černokněžníka v železném zámku zajata; kdokoli se pokusil, aby ji odtud vysvobodil, nikdo se ještě nevrátil. Ale co se stalo, odestati se nemůže; dané je zákon. Jdi, pokus se o štěstí své, a zdráv se mi domů zase vrať!“

2. Podtrhni v textu všechna přirovnání.

3. Napiš synonyma pro následující výrazy.

královič

zasmušil se

okrouhlý

4. Doplně podle textu následující věty.

Tu zpozoroval královič, že jedno z těch bylo zastřeno
Jdi, pokus se o, a zdráv se mi zase

5. Zakroužkuj větu, která odpovídá textu.

- a) Královič z posledního patra vyšel zlatým poklopem a ocitl se pod modrou nebeskou klenbou.
- b) Královič si v posledním patře otevřel poklop železným klíčem a ocitl se pod nebeskou klenbou.
- c) Královič si v předposledním patře otevřel poklop zlatým klíčem a dostal se do místnosti s obrazy zahalenými bílými oponami.
- d) Královič otevřel poklop zlatým klíčem a dostal se do místnosti s vyobrazenými pannami.

6. Odpověz na následující otázky.

Jak král reagoval na rozhodnutí svého syna?

Jak vypadala panna, kvůli níž se královi rozhodl podstoupit velké nebezpečí?

7. Vyplývají z textu nějaké vlastnosti panny, jíž si královi vybral? Jaké?

8. Jak dopadli předchůdci královny, kteří se princeznu pokoušeli vysvobodit?

9. V následujícím textu podtrhni všechny zdvořilky.

Tři zlaté vlasy děda Vševěda

Bylo - nebylo: byl jednou jeden král, který se rád honil po lesích za zvěří. Jednou taky se pustil daleko za jelenem a zabloudil. Byl sám a sám, přišla noc a král byl rád, že našel na myšince chalupu. Zůstával tam uhlíř. Král povídá, jestli by ho chtěl z lesa na cestu vyvést, že mu dobře zaplatí. „I rád bych s vámi,“ řekl uhlíř, „ale tu vidíte, žena se mi právě čeká, nemohu odejít. A kam byste taky v noci? Lehněte si na půdu na seno a ráno vás doprovodím.“ Brzy potom se narodil uhlířovi synáček. Král ležel na půdě, nemohl usnout. O půlnoci pozoroval dole ve světnici nějaké světlo. Koukne skulinou ve stropě a tu vidí: uhlíř spal, žena jeho ležela jako ve mdlobách a podle děťátka stály tři staré babičky, celé bílé, každá měla v ruce svíci rozsvícenou. První povídá: „Já tomu chlapci dávám, aby přišel do velikých nebezpečností!“ - Druhá povídá: „A já mu dávám, aby ze všech šťastně vyvázl a byl dlouho živ.“ - A třetí povídá: „A já mu dávám za ženu tu dcerušku, co se dnes narodila tomu králi, který tu nahoře na seně leží.“ Nato babičky svíce zhasly a bylo zas ticho. Byly to sudičky.

10. V textu vyhledej odpovídající výrazy pro následující slova a správně je k nim doplň. Pokud takový výraz v textu není, políčko vyškrtni.

mez

spára

místnost

jitro

nebezpečí

11. Odpověz na následující otázky.

Čím se živil muž, který nabídl králi nocleh?

Kdy se králi narodila dcera?

Kde krále uložili ke spánku?

12. Jak mohou být sudičky pojety v jiné kultuře? Vzpomeň si na jednu z předchozích kapitol.

